

RESSÒ DE LA PARAULA

CANTS DE VIDA

És possible l'amor total? (Salm 144)

Es ressons de l'Exhortació Apostòlica del papa Francesc «*L'alegria de l'amor*» ens arriben, barrejats amb les vivències de l'Any Jubilar de la Misericòrdia. L'Any Jubilar ens ha situat davant l'amor de Déu sense límits. L'Exhortació Apostòlica ens mostra l'amor viscut per la família com a procés i camí vers la seva perfecció més elevada.

Hom no sabria dir si el Salm 144 és fruit d'una gran passió, un immens entusiasme, o és una conclusió lògica d'un principi de fe. O ambdues coses alhora. És un himne de lloança «pura», és a dir, un càntic que busca només i sempre lloar Déu. Escoltant-lo es té la impressió que la vida sencera no consisteixi més que a donar glòria a Déu. És un salm que s'atreveix a fer crides i afirmacions «absolutes».

El cas és que la paraula constantment repetida en aquest cant és «tot», amb les seves diferents variants. El Senyor mereix *tota* lloança (v. 3), perquè és bo amb *tots* i afectuós amb *totes* les seves obres (v. 9); *totes* les seves criatures li han de donar gràcies (v. 10) i *tot* vivent ha de beneir el seu nom (v. 21), perquè omple de favors a *tots* els éssers vius (v. 16); *tots* els ulls estan fixos en Ell (v. 15), perquè és bondadós en *totes* les seves accions i en *tots* els seus camins (v. 13 i 17).

Així doncs, no hi ha límit ni excepció en l'amor. No n'hi ha en l'amor que Déu ens té i, per conseqüència, no n'hi ha en l'amor que les criatures, sense excepció, li devem a Ell. La lloança, que

és l'expressió més nítida de l'amor haurà de ser igualment sense excepció i sense límit.

A més la crida de l'Any Jubilar de la Misericòrdia ens mostra l'amor de Déu total i incondicional. I alhora ens convida a practicar aquest mateix amor amb el germà, amb qualsevol germà. L'Exhortació Apostòlica va encara més enllà: el seu missatge central és que el matrimoni i la família cristians constitueixen un lloc privilegiat on es viu i s'expressa l'amor sponsal de Déu amb la humanitat i de Crist amb l'Església.

Dit així, sona bé i s'entén. Tanmateix, la mirada a la realitat pot deixar-nos una mica perplexos. Aquestes afirmacions no sonen a exageració? Coneixent les vicissituds de la nostra convivència, les relacions humanes en tots els àmbits de

la vida social (amistat, treball, economia, política, cultura); coneixent històries concretes de la vida de la parella, estadístiques i estudis sobre la família, no seran aquests pensaments una mena de llicència poètica o unes fórmules utòpiques, tan llunyanes de la realitat que conviden a veure-les com a tancades en l'armari del pensament i de la literatura, sense cap repercussió en la vida?

Ens resistim a caure en aquesta temptació. Qualsevol que hagi estimat de debò, sabrà que l'amor no s'accontenta amb mitjanies, sinó que demana l'absolut. Però, encara que no fos així, la lògica del Salm 144, segueix essent-hi, és a dir, que de fet Déu ens ha estimat així i això fa canviar tota lògica i tot càlcul.

S'entén, doncs, que l'Any Jubilar inclogui la crida al perdó i situï al seu bell mig el Sagrament de la Reconciliació. I s'entén igualment que l'Exhortació Apostòlica parli constantment de l'amor com a dinamisme, procés i camí.

Si renunciéssim a l'amor absolut sucumbiríem davant els continus fracassos dels petits amors. Per contra, el triomf de l'amor absolut en la Resurrecció no permet no deixar de cercar, no cansar-nos de tornar a intentar-ho, aixecar-nos cada vegada que caiguem... No és més apassionant una vida així, que una existència paralizada i tancada per la por a estimar de debò?

† Agustí Cortés Soriano
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

APUNTS PER A L'ANÀLISI

PACIFICAR L'ÀNIMA I EL MÓN

De què parlem quan parlem de pau? (i III)

La pau és l'encaix, però aquest encaix és un categoria a la vegada espacial i temporal. Si a una persona se la fa córrer més del que pot, entra en conflicte; comença a esbufegar i, finalment, para; mentre que si a una altra se la fa anar més lenta del seu ritme natural, també entra en conflicte, perquè la cursa li resulta tediosa, li manca tensió. Estar en pau és trobar el propi ritme, ni poca, ni massa tensió; és encertar aquell ritme que ni cansa, ni avorreix.

Aquí rau el secret de la vertadera salut i de la vertadera pau amb un mateix: trobar la perfec-

ta correlació entre la part i el Tot. Aquesta relació entre la part i el cos es pot aplicar a molts altres àmbits de la vida quotidiana: a l'entorn familiar, a l'entorn professional o a l'entorn natural.

Quan, per exemple, un membre de la família no està en el lloc que li correspon, no és tractat com es mereix per la seva edat, s'esdevé el conflicte. A un jove li molesta que el tractin com a un infant, però a un avi també li desagrada que el tractin com a un nadó. Cadascú vol ser tractat com correspon al seu nivell i dignitat.

Quan no es respecten les singularitats i s'imposa un estil homogeni, es trenca la unitat del Tot que es fa de la conjunció d'elements diferents.

El pare, per exemple, té un rol dins del conjunt familiar que no pot ser substituït per l'avi i el fill gran té un paper que és diferent del fill petit.

Quan es desordenen els rols i les funcions, s'esdevé la tensió, el conflicte, es perd la pau familiar.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

ECO DE LA PALABRA

CANTOS DE VIDA

¿Es posible el amor total?

(Salmo 144)

Los ecos de la Exhortación Apostólica del Papa Francisco «*La alegría del amor*» resuenan en nosotros, mezclados con las vivencias del Año Jubilar de la Misericordia. El Año Jubilar nos ha situado ante el amor de Dios sin límites. La Exhortación Apostólica nos muestra el amor vivido por la familia como proceso y camino hacia su perfección más elevada.

Uno no sabría decir si el Salmo 144 es fruto de una gran pasión, un inmenso entusiasmo, o es una conclusión lógica de un principio de fe. O ambas cosas a la vez. Es un himno de alabanza «pura», es decir, un cántico que busca sólo y siempre alabar a Dios. Escuchándolo se tiene la impresión de que la vida entera no consista más que en dar gloria a Dios. Es un salmo que se atreve a hacer llamadas y afirmaciones «absolutas».

El caso es que la palabra constantemente repetida en este canto es «*todo*», con sus distintas variantes. El Señor merece *toda* alabanza (v. 3), porque es bueno con *todos* y cariñoso con *todas* sus obras (v. 9); *todas* sus criaturas le han de dar gracias (v. 10) y *todo* viviente ha de bendecir su nombre (v. 21), pues sacia de favores a *todos* los seres vivos (v. 16); *todos* los ojos están fijados en Él (v. 15), porque es bondadoso en *todas* sus acciones y en *todos* sus caminos (vv. 13 y 17).

Así pues, no hay límite ni excepción en el amor. No lo hay en el amor que Dios nos tiene y, en consecuencia, no lo hay en el amor que las criaturas, sin excepción, le debemos a Él. La alabanza, que es la expresión más nítida del amor habrá de ser igualmente sin excepción y sin límite.

Además la llamada del Año Jubilar de la Misericordia nos muestra el amor de Dios total e incondicionado. Y al mismo tiempo nos invita a practicar ese mismo amor con el hermano, con cualquier hermano. La Exhortación Apostólica va todavía más allá: su mensaje central es que el matrimonio y la familia cristianos constituyen un lugar privilegiado donde se vive y se expresa el amor esponsal de Dios con la humanidad y de Cristo con la Iglesia.

Dicho así, suena bien y se entiende. Sin embargo, la mirada a la realidad puede dejarnos un poco perplejos. Estas afirmaciones ¿no suenan a exageración? Conociendo las vicisitudes de nuestra convivencia, las relaciones humanas en todos los ámbitos de la vida social (amistad, trabajo, economía, política, cultura); conociendo historias concretas de la vida de la pareja, estadísticas y estudios sobre la familia, ¿no serán estos pensamientos una especie de licencia poética o unas fórmulas utópicas, tan lejanas de la realidad que invitan a verlas como cerradas en el armario del pensamiento y de la literatura, sin repercusión alguna en la vida?

Nos resistimos a caer en esa tentación. Cualquiera que haya amado de verdad, sabrá que el amor no se contenta con medianías, sino que pide el absoluto. Pero, aunque no fuera así, la lógica del Salmo 144, sigue estando ahí, es decir, que de hecho Dios nos ha amado así y eso hace cambiar toda lógica y todo cálculo.

Se entiende, pues, que el Año Jubilar incluya la llamada al perdón y sitúe en su centro el Sacramento de la Reconciliación. Y se entiende igualmente que la Exhortación Apostólica hable constantemente del amor como dinamismo, proceso y camino.

Si renunciáramos al amor absoluto sucumbiríamos ante los continuos fracasos de los pequeños amores. Por el contrario, el triunfo del amor absoluto en la Resurrección no permite no cejar en la búsqueda, no cansarnos de volver a intentarlo, levantarnos cada vez que caemos... ¿No es más apasionante una vida así, que una existencia paralizada y cerrada por el miedo a amar de verdad?

† Agustín Cortés Soriano
Obispo de Sant Feliu de Llobregat

VIDA DIOCESANA

Rectors que acullen seminaristes

El passat 7 d'abril, al matí, va tenir lloc al Seminari Conciliar de Barcelona aquesta reunió de coordinació amb el bisbe Agustí, el rector i l'equip de formadors del Seminari i el rectors de la Diòcesi que acullen seminaristes. Hi eren, per tant, Mn. Josep Torrente, de Sant Pere i Sant Pau del Prat, on col·labora Xavi Montané; Mn. Josep Maria Domingo, rector de la Catedral, on hi és Javier Ojeda, i de Sant Joan Baptista, de la mateixa vila, que és la parròquia de Samuel Gutiérrez; Mn. Frederic Esteve, de la Parròquia de Santa Maria d'Olesa de Montserrat, on hi

és Joan Francesc Cortés; Mn. Joan Puig de Sant Joan de Viladecans, on col·labora Mario Pardo; Mn. An-

ton Roca, rector de Sant Vicenç de Sant Vicenç dels Horts, on hi és Jordi Mondragón.

Activitats culturals de Catalunya Sacra

Aquesta iniciativa de les diòcesis catalanes vol dinamitzar i facilitar el coneixement del patrimoni artístic de l'Església i amb aquest objectiu ha programat fins al novembre de 2016 una cinquantena d'actes repartits en tot l'àmbit geogràfic dels deu bisbats amb seu a Catalunya. El programa és molt plural i inclou des de conferències davant obres mestres, a la ruta per diferents esglésies, fins als «tallers de patrimoni», o el convit a assistir a festes del calendari litúrgic on el patrimoni cultural té un paper rellevant. A la Diòcesi de Sant Feliu de Llobregat estan previstes pròximament la visita guiada gratuïta a la Catedral de Sant Llorenç, el 27 d'abril a les 18.30 h, i al claustre del Monestir de Santa Maria de Montsió d'Esplugues de Llobregat, l'11 de juny.

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

Per què un Jubileu de la Misericòrdia?

L'Església necessita aquest moment extraordinari. No dic: «És bo per a l'Església aquest moment extraordinari.» Dic: «L'Església necessita aquest moment extraordinari.»

En la nostra època de canvis profunds, l'Església està cridada a oferir la seva contribució peculiar, fent visibles els signes de la presència i de la proximitat de Déu. I el Jubileu és un temps favorable per a tots nosaltres, perquè contemplant la misericòrdia divina, que supera qualsevol límit humà i resplendeix sobre l'obscuritat del pecat, puguem ser testimonis més convençuts i eficaços.

Girar els ulls a Déu, pare misericordiós, i als germans que necessiten misericòrdia, significa centrar l'atenció sobre el contingut essencial de l'Evangelí: Jesús, la misericòrdia feta carn, que fa visible als nostres ulls el gran misteri de l'amor trinitari de Déu. Celebrar un Jubileu de la Misericòrdia equival a posar altra vegada al centre de la nostra vida personal i de les nostres comunitats el que és específic de la fe cristiana, és a dir Jesucrist, el Déu misericordiós.

Sí, estimats germans i germanes, aquest Any Sant ens és ofert per a experimentar en la nostra vida el toc dolç i suau del perdó

de Déu, la seva presència a prop nostre i la seva proximitat especialment en els moments de més necessitat.

Aquest Jubileu, en definitiva, és un moment privilegiat perquè l'Església aprengui a escollir només «allò que a Déu agrada més». I què és allò que «a Déu agrada més»? Perdonar els seus fills, tenir misericòrdia d'ells, per tal que ells puguin també perdonar els germans, resplendint com torxes de la misericòrdia de Déu en el món. Això és el que a Déu agrada més.

(Dimecres, 9 de desembre de 2015.)

Trobada del clergat català a Vic

Dilluns 11 d'abril de 2016, en el marc de l'Any de la Misericòrdia i de la commemoració del centenari de la mort del Venerable Dr. Josep Torras i Bages, bisbe de Vic (Les Cabanyes 1846 - Vic 1916), els arquebisbes i bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense van celebrar una Jornada interdiocesana amb la presència de més de quatre-cents cinquanta preveres i diaques de les deu diòcesis catalanes, a Vic, presidits pel cardenal Beniamino Stella, prefecte de la Congregació per al Clergat.

El primer acte de la Jornada es va celebrar al teatre l'Atlàntida, on l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, va adreçar unes paraules de salutació, emmarcant la trobada en l'Any Jubilar i referint-se a la figura de Torras i Bages, del qual es va visionar un vídeo biogràfic.

L'arquebisbe de Barcelona va presentar el cardenal Beniamino Stella, que va subratllar la importància dels preveres com a anunciadors de la misericòrdia de Déu.

L'Eucaristia es va celebrar a la Catedral de Sant Pere, presidida també pel cardenal Stella i concelebrada pels assistents a la jornada. A l'inici de la celebració el bisbe de Vic, Mons. Romà Casanova, va afirmar que la fama de santedat del bisbe Tor-

ras continua viva i va expressar el desig que ben aviat pugui ser canonitzat.

La Jornada va concloure amb el dinar de germanor dels participants al Recinte Firal El Sucre de Vic.

Festa de la Mare de Déu de l'Alegria

El proper dissabte 30 d'abril se celebrarà a l'escola dels salesians de Sant Vicenç dels Horts, carrer Rafael Casanova 132 de la localitat, la Festa de la Mare de Déu de l'Alegria.

Una trobada festiva de la gran família dels esplais del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat per celebrar la seva patrona.

S'aplegaran els infants, adolescents i joves, les seves famílies, monitors i monitores i consiliaris, per conivir, celebrar i donar gràcies a Déu per tot el servei que es realitza des del món del lleure al nostre bisbat de Sant Feliu de Llobregat.

Pasqua del Malalt a la diòcesi

Amb el lema «Confiar en Jesús misericordiós com Maria» i la cita evangèlica «Feu el que Ell us digui» (Jn 2,5) com a referència, tindrà lloc el proper diumenge, i a nivell diocesà se celebrarà dissabte 30 d'abril al Complex Assistencial Benito Menni de Sant Boi de Llobregat, de les 10.30 a les 13 h, amb la presència del bisbe Agustí que presidirà l'eucaristia a les 11 h.

Són convidades totes les persones properes al món del malalt, preveres, diaques, religiosos i religioses, laics i laiques, i especialment les persones malaltes i els voluntaris de les parròquies que visiten malalts.

AGENDA

La Mare de Déu de Montserrat, patrona de la diòcesi.

Dimarts 26 està prevista la Vetlla de Santa Maria, a les 21 h, a la basílica del monestir. Dimecres 27, el bisbe Agustí presidirà l'eucaristia a les 12.30 h al monestir de Sant Benet de Montserrat, i a la tarda, a les 20 h, a la Catedral de Sant Llorenç.

Pregària vocacional. 28 d'abril, a les 19 h, a la capella de la Casa de l'Església.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

25. ■ Dilluns (lit. hores: 1a setm.) [1Pe 5,5b-14 / Sl 88 / Mc 16,15-20]. Sant Marc, evangelista, cosí de Bernabé, deixeble de Pere i company de Pau; sant Anià, bisbe; santa Calixta, mr.

26. □ Dimarts [1C 2,1-10 / Sl 118 / Mt 5,13-16]. Sant Isidor (†636), bisbe de Sevilla (successor del seu germà Leandre) i doctor de l'Església, venerat a Lleó; Mare de Déu del Bon Consell; sant Clet I o Anaclet, papa i mr.; sant Marcel·lí, papa i mr.; sant Pascasi, bisbe; sant Rafael Arnáiz Baron, trapenc.

27. □ Dimecres [Fets 1,12-14 / Sl 86 / Ef 1,3-6.11-12 / Lc 1,39-47]. Mare de Déu de Montserrat, patrona principal de Catalunya (coronada 1881, entronitzada 1947); sant

Toribi de Mogrovejo, bisbe; santa Zita, vg., de Lucca (s. XIII), patrona de les treballadores domèstiques; beats Domènec i Gregori, preveres de Barbastre.

28. □ Dijous [Fets 15,7-21 / Sl 95 / Jo 15,9-11]. Sant Pere Chanel (1803-1841), prev. marista i mr. a Oceania; sant Prudenci, bisbe; sant Cirí, mr.; sant Lluís Maria Grignon de Monfort, prev.; santa Valèria, mare de família mr.; beat Luquesi, terciari franciscà.

29. □ Divendres [1Jo 1,5-2,2 / Sl 102 / Mt 11,25-30]. Santa Caterina de Sena (1347-1380), vg. terciària dominicana, doctora de l'Església i copatrona d'Europa; sant Ramon (Raimundo) de Fitero, abat; sant Robert, prev. cistercenc.

30. □ Dissabte [Fets 16,1-10 / Sl 99 / Jo 15,18-21]. Sant Pius V (1504-1572), papa (1566, dominicà); sant Josep Benet Cottolengo, prev., fund.; sants Amador, Pere i Lluís, mrs. a Còrdova; sant Indaleci, bisbe; sant Sofia, vg. i mr.; sant Aldobrando, bisbe.

Maig

1. □ Diumenge vinent, VI de Pasqua (lit. hores: 2a setm.) [Fets 15,1-2.22-29 / Sl 66 / Ap 21,10-14.22-23 / Jo 14,23-29]. Sant Josep, obrer; sant Jeremies, profeta (s. VII-VI aC); sant Oreç, bisbe; sant Teodard, bisbe; sant Segimon, mr.; santa Grata, viuda; sant Aniol, sotsdiaca i mr.; sant Ricard Pampuri, rel. hospitalari.

Diuenge V de Pasqua

COMENTARI

Tal com Jo us he estimat, estimeu-vos també vosaltres

▶ Lectura dels Fets dels Apòstols (Ac 14,21b-27)

En aquells dies, Pau i Bernabé se'n tornaren a Listra, a Iconi i a Antioquia. Confortaven els convertits de nou i els exhortaven que es mantinguessin fidels a la fe. Els recordaven que per entrar al regne de Déu hem de passar per moltes tribulacions. Ordenaren preveres en cadascuna de les comunitats, i amb pregàries i dejunis els encomanaren al Senyor, en qui havien cregut. Continuaren el seu viatge a través de Pisídia i arribaren a Pamfília. Després d'anunciar a Perga la paraula, baixaren a Atàlia, i d'allà se'n tornaren per mar a Antioquia, des d'on la comunitat els havia confiat a la gràcia de Déu perquè duguessin a terme l'obra que acabaven d'acomplir. Així que arribaren, reuniren la comunitat per anunciar-los tot el que Déu havia fet junt amb ells, i que Déu havia obert les portes de la fe als qui no són jueus.

▶ Salm responsorial (144)

R. *Beneiré el vostre nom per sempre, Déu meu i rei meu.* O bé: *Al-leluia.*

El Senyor és compassiu i benigne, / lent per al càstig, gran en l'amor. / El Senyor és bo per a tothom, / estima entranyablement tot el que ell ha creat. R.

Que us enalteixin les vostres criatures, / que us beneixin els fidels; / que proclamin la glòria del vostre Regne / i parlin de la vostra potència. R.

Que facin conèixer als homes les gestes del Senyor, / la magnificència gloriosa del seu Regne. / El vostre Regne s'estén a tots els segles, / el vostre imperi, a totes les generacions. R.

▶ Lectura de l'Apocalipsi de sant Joan (Ap 21,1-5a)

Jo, Joan, vaig veure un cel nou i una terra nova. El cel i la terra d'abans havien desaparegut, i de mar ja no n'hi havia. Llavors vaig veure baixar del cel, venint de Déu, la ciutat santa, la nova Jerusalem, abillada com una núvia que s'engalana per al seu espòs, i vaig sentir cap a l'indret del tron una veu forta que cridava: «És el tabernacle on Déu es trobarà amb els homes. Viurà amb ells, ells seran el seu poble i el seu Déu serà Déu-que-és-amb-ells. Els eixurgarà totes les llàgrimes dels ulls i no existirà més la mort, ni dol, ni crits, ni penes. Les coses d'abans han passat.» Llavors el qui seia al tron afirmà: «Jo faré que tot sigui nou.»

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Joan (Jn 13,31-33a.34-35)

Quan Judes va ser fora del cenacle, Jesús digué: «Ara el Fill de l'home és glorificat, i Déu és glorificat en ell. Si Déu és glorificat en ell, és que també Déu el glorificarà en Déu mateix, i el glorificarà ben aviat. Fillets, és per poc temps que encara estic amb vosaltres. Us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres. Tal com jo us he estimat, estimeu-vos també vosaltres. Per l'estimació que us tindreu entre vosaltres tothom coneixerà si sou deixebles meus.»

▶ Lectura de los Hechos de los Apóstoles (He 14,21-27)

En aquellos días volvieron Pablo y Bernabé a Listra, Iconio y Antioquía, animando a los discípulos, exhortándolos a permanecer en la fe y diciéndoles que tenemos que pasar por muchas tribulaciones para entrar en el reino de Dios. Instituyeron presbíteros en cada Iglesia, y, después de orar y ayunar, los encomendaron al Señor, en el que habían creído.

Atravesaron Pisidia y llegaron a Panfília; predicaron en Perge y bajaron a Atalía. Allí se embarcaron para Antioquía, de donde habían partido y donde los habían encomendado a la gracia de Dios para la obra que acababan de cumplir.

Cuando llegaron, reunieron a la Iglesia y contaron todo lo que había hecho Dios por medio de ellos, y cómo había abierto a los paganos la puerta de la fe.

▶ Salmo responsorial (144)

R. *Bendeciré tu nombre por siempre jamás, Dios mío, mi rey.* O bien: *Al-eluya.*

El Señor es clemente y misericordioso, / lento a la cólera y rico en piedad; / el Señor es bueno con todos, / es cariñoso con todas sus criaturas. R.

Que todas tus criaturas te den gracias, Señor, / que te bendigan tus fieles; / que proclamen la gloria de tu reinado, / que hablen de tus hazañas. R.

Explicando tus hazañas a los hombres, / la gloria y majestad de tu reinado. / Tu reinado es un reinado perpetuo, / tu gobierno va de edad en edad. R.

▶ Lectura del libro del Apocalipsis (Ap 21,1-5a)

Yo, Juan, vi un cielo nuevo y una tierra nueva, porque el primer cielo y la primera tierra habían desaparecido; y el mar ya no existía. Y vi a la ciudad santa, la nueva Jerusalén, que bajaba del cielo del lado de Dios, dispuesta como una esposa ataviada para su esposo. Y oí venir del trono una voz potente que decía: «Ésta es la morada de Dios con los hombres; él habitará con ellos, ellos serán su pueblo y Dios mismo morará con los hombres. Enjugará las lágrimas de sus ojos y no habrá más muerte, ni luto, ni llanto, ni pena, porque el primer mundo ha desaparecido». Y el que estaba sentado en el trono dijo: «Ahora hago el universo nuevo.»

▶ Lectura del Santo Evangelio según san Juan (Jn 13,31-33a.34-35)

Tan pronto como Judas salió del cenáculo, Jesús dijo: «Ahora ha sido glorificado el hijo del hombre y Dios en él. Si Dios ha sido glorificado en él, Dios lo glorificará a él y lo glorificará en seguida». «Hijos míos, voy a estar ya muy poco con vosotros. Os doy un mandamiento nuevo: que os améis unos a otros. Que como yo os he amado, así también os améis unos a otros. En esto reconocerán todos que sois mis discípulos, en que os amáis unos a otros.»

El primer viatge missioner de Pau i Bernabé suposa la fundació de comunitats cristianes. Ara tornen a Antioquia (d'on van sortir) per *anunciar tot el que Déu havia fet*: perquè és Déu qui *havia obert les portes de la fe als no jueus*.

El treball apostòlic de Pau i Bernabé havia consistit a:

- confortar els convertits de nou, exhortant-los a mantenir-se fidels a la fe;
- recordar-los que, per entrar al Regne de Déu, cal passar moltes tribulacions;
- i sobretot ordenar preveres en cada Comunitat, encomanant-los al Senyor, l'únic Bon Pastor.

La darrera part de l'Apocalipsi celebra la cloenda de la Història amb la victòria total i definitiva de l'Anyell (Crist); així com la caiguda de Babilònia (símbol de tot poder oposat a Déu). Per això al final *ja no havia «mar»* (símbol del mal). Llavors *vaig veure un cel nou i una terra nova* del tot nous perquè *el qui seia al tron afirmà: «Jo faré que tot sigui nou.»*

A Jn 13 comença la revelació especial de Jesús *als seus* (els deixebles) amb els discursos de comiat dels cp 13-17.

Si a Jn 1-12 els conceptes-clau són «llum» (32 X) i «vida» (50 X), a Jn 13-17 l'accent es posa en «amor/estimar» (31 X). Però no s'entén ni es pot viure el manament de l'amor sense el seu model i fonament: l'amor de Jesús fins a l'extrem.

Quan Judes va ser fora del cenacle, incitat a fer més de pressa això que està fent, pot dir Jesús: *Ara és glorificat el Fill de l'home i Déu és glorificat en ell*. La més plena glorificació de Déu té lloc quan el seu Fill és *enlairat en alt*: mai arriba més alt l'amor de Jesús —obedient al Pare i Redemptor dels homes— com quan és *enlairat en alt a la creu*. L'amor de Jesús és el motiu i model del precepte de l'amor que no diu només «Estimeu-vos els uns als altres» sinó «Estimeu-vos els uns als altres tal com Jo us he estimat».